

Yerel Halkın Bakış Açısıyla Kırsal Turizmin Uygulanabilirliği: Datça Örneği

Muharrem Akçura¹,

Öğr. Gör. Levent Karadağ²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Muğla

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Datça Kazım Yılmaz Meslek Yüksekokulu, Muğla

*Sorumlu Yazar

Email: muharremakcura@mu.edu.tr

Geliş Tarihi: 23 Ekim 2015

Kabul Tarihi: 08 Aralık 2015

Özet

Turizm sektörü, gelişmekte olan birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de ekonominin dengelenmesi noktasında önemli bir konumda yer almaktadır. Ancak potansiyeli ve mevcut kaynakları oldukça yüksek olan turizm sektörü beraberinde birtakım sorunları da barındırmaktadır. Mevsimsellik sorunu, turizmin ve turizmde kullanılan kaynakların gelecek kuşaklara aktarılabilmesi tehdidi ve on iki aya yayılmayan turizm ürünleri bu sorunların başında yer almaktadır. Günümüzde, sürdürülebilir turizm politikaları ve planlamalarının hız kazanmasıyla birlikte turizmin sürdürülebilirliği ile ilgili çalışmaların artarak devam ettiği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı da sürdürülebilir turizm perspektifinden yola çıkılarak, kırsal turizm ürünlerinin geliştirilmesi ve söz konusu ürünlere yöre halkının tutum ve davranışını ortaya koymaktır. Bu bağlamda Türkiye’nin önemli turizm bölgelerinden birisi olan Muğla iline bağlı Datça ilçesinde yaşayan yöre halkı ile mülakat çalışması yapılacak olup, konu ile ilgili analizler derlenerek çözümlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Kırsal Turizm, Turistik Ürün

The Applicability of Rural Tourism In The Perspective of Residents: Sample of Datça

Abstract

Tourism sector is located in a very important position in order to balancing economy for Turkey. On the other hand, tourism sector has relatively high potential and existing resources and bring with itself a number of problems. Seasonality issue, the threat that resources used in tourism wouldn't be passed on to the future and tourism products which can't spread for twelve months are at the hearts of these problems. Nowadays, there are a lot of study about sustainable tourism policies and plans. The purpose of this study is improving new rural tourism products and analyze the resident's attitude about these products with the perspective of sustainable tourism.

Keywords: Sustainable Tourism, Rural Tourism, Touristic Products

GİRİŞ

Turizm sektörü, dinamik yapıları olan gelişmeye açık ve turistlerin talepleri ile yeniliklere müsait bir sektördür. Ancak gelinen noktada turizme katılan bireylerin taleplerinde gösterdiği benzerlikler ve katılımcı sayısının oldukça büyük rakamlarla telaffuz edildiği göz önünde bulundurulduğunda, turizm faaliyetleri için kullanılan kaynakların azalarak yok olma noktasına geleceği belirgin bir durumdur. Bu bağlamda bilinen ve klasikleşen turizm etkinliklerinin değiştirilerek ve farklılaştırılarak turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada, Muğla'nın Datça ilçesinde kırsal turizme yönelik hangi uygulamaların yapılabileceği araştırılmıştır. Çalışma süresince Datça ilçesini yakından tanıyan veya Datçalı 21 birey ile mülakatlar gerçekleştirilmiş olup, görüşmeler sonucunda elde edilen veriler derlenerek açıklanmıştır. Görüşmeler köylere ve şehir merkezine yapılan ziyaretlerde gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilir Turizmin Gelişimi

Turizm endüstrisi, ülkelerin refah seviyelerinin yükselmesi, toplumların yaşam kalitelerinin artırılması ve uluslararası platformda iletişimin geliştirilmesini sağlayan önemli

bir endüstridir (Selimoğlu, 2004). Turizmin yoğun olarak gerçekleştirildiği bölgelerin sahip olduğu bir takım özel değerleri olduğu bilinmektedir. Söz konusu turizm değeri özelliği taşıyan tarihi, kültürel ve sosyal varlıklar ile turizm bölgelerinin avantajları ile turizm cazibe merkezleri olarak ifade edildiği görülmektedir. Ayrıca sahip olunan doğal güzelliklere insan unsurunun da eklenmesiyle birlikte konaklama, yiyecek, içecek tesislerinde de belirgin artışlar ortaya çıkmaktadır (Gündüz, 2004).

Turizm sektörü, gelişmekte olan birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de ekonominin dengelenmesi noktasında önemli bir konumda yer almaktadır. Ancak potansiyeli ve mevcut kaynakları oldukça yüksek olan turizm sektörü beraberinde birtakım sorunları da barındırmaktadır. Mevsimsellik sorunu, turizmin ve turizmde kullanılan kaynakların gelecek kuşaklara aktarılabilmesi tehdidi ve on iki aya yayılmayan turizm ürünleri bu sorunların başında yer almaktadır.

Sürdürülebilirlik faaliyetleri, turizm sektörünü geldiği noktadan ileriye taşıyabilecek önemli bir gelişmeler olarak nitelendirilebilir. İlk olarak 1987 yılında, Birleşmiş Milletler tarafından yürütülen Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu Toplantısında, “Ortak Geleceğimiz” başlıklı raporla günde-

me gelene sürdürülebilirlik kavramı, ilerleyen yıllarda gelişen eğilimlere uyacak şekilde ilkeler eklenerek gündemdeki yerini artırarak korumaya devam etmektedir (Çeken vd, 2012).

Turizm açısından sürdürülebilirliği incelemek gerekirse, temelde turistik eserlerin geleceğe aktarılması olarak ifade edilebilir. Lane (1994), sürdürülebilir turizmi, turizm bölgesinin uzun dönemli ekonomik kalkınması için, birtakım kültürel ve çevresel zararların azaltılması için ve aynı zamanda misafirlerin memnuniyet düzeyini artırabilmesi için geliştirilen faaliyetler olarak tanımlamaktadır.

Swarbrook (1994) ise çalışmasında turizm endüstrisi içerisinde yer alan her iki tarafın unsurlarının arasında gerçekleşen karmaşık ilişkilerin optimuma getirilerek oluşabilecek zararların en aza indirilmesi hedeflenen yaklaşımlar olarak nitelendirmektedir. Bu faaliyetler sayesinde hem doğal hem de insan eliyle üretilen bütün turistik değerlerin geleceğe aktarımının hedeflendiğini belirtmektedir.

Bir diğer çalışmada, sürdürülebilir turizm, turizm olgusunu sağlayan bütün unsurların miktar ve kalite yönünden sürekliliğinin gerçekleştirilmesi olarak ifade edilmektedir (Gündüz, 2004). Selimoğlu (2004), sürdürülebilir turizmi, doğal ve kültürel kaynakların geleceğe aktarılacak şekilde korunduğu aynı zamanda ekonomik kalkınmaya da önemli oranda destek verildiği yeni bir akım olarak tanımlamaktadır. Bu akımda esas fikir, hem turizm kaynaklı kalkınmanın sağlanması hem de özellikle çevresel değerlerin korunması olarak belirlenmiştir. Dünya Turizm Örgütü ise, sürdürülebilir turizmi, bugünün ve geleceğin fırsat ve değerlerini koruyarak, yine bugünün ve geleceğin turist ve ev sahiplerinin gereksinimlerini en iyi şekilde karşılayacak ilkeler bütünü olarak tanımlamaktadır (WTO, 2005).

Turizm sektöründeki hareketlilikte sürekli artış görülmektedir. Söz konusu artışlar, doğal kaynaklarda ve estetik görünümelerde birtakım problemler oluşturmaktadır. Dolayısıyla turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ile çevresel kaynakların tüketimi arasında belirgin bir denge sağlanması gerekmektedir (Gündüz, 2004).

Sürdürülebilir turizm faaliyetleri bütün turizm bölgeleri için artık elzem olmaktadır. Bu durumun en önemli nedenleri, sürdürülebilir turizm ile birlikte, kültürel bütünlük korunacak, ekolojik yıpranmalar minimuma indirilecek, biyolojik çeşitlilik gelecek yıllara aktarılabilir, çevresel gelişimde devamlılık sağlanacak ve ekonomik kalkınma gelişmeye devam edecektir (Akşit, 2007; Sarkım, 2008).

Turizm sektörünü sürdürülebilir kılmak, turist hareketlerindeki mevsimsel hareketliliği, yılın geri kalan zamanına yayabilmek, turizm kazanım ve yatırımlarını daha etkin kullanabilmek, çevresel kullanım kapasitelerini dengeleyebilmek ve farklı ekonomik katkıları nedeniyle sektör olarak yapılması gerekenlerin başında farklı alternatif turizm türlerinin uygulamaları gelmektedir (Oktayer, Susam ve Çak, 2007: 136). Günümüzde, sürdürülebilir turizm politikaları ve planlamalarının hız kazanmasıyla birlikte turizmin sürdürülebilirliği ile ilgili çalışmaların artarak devam ettiği görülmektedir.

Son yıllarda, bilinen turizm hareketlerine yönelik taleplerin azaldığı görülmektedir. Turistlerin hem klasik turizm faaliyetlerinde doyuma ulaştığı hem de farklı turizm türlerine eğilimlerinin arttığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte, gelen turist profilinde görülen belirgin değişiklikler ile tüketim biçimlerinde oluşan farklılıklar, beraberinde turizm arzının özellikle ekolojik yönlü değişimini getirmektedir (Kaypak, 2010).

Alternatif turizm akımları, doğal, kültürel, tarihi ve

sosyal varlıkları koruyarak daha etkin kullanımına yönelik gelişen ve yoğun, baskın ve aşırı tüketimci kitle turizm türleri nedeniyle görülen zararlara karşı gelişen seyahat faaliyetleri olarak ifade edilmektedir. Bir diğer ifadeyle alternatif turizm, çevreye zararı minimum olan, daha az sayıda turist ile gerçekleştirilebilen ve bilinen turizm faaliyetlerinden farklılaşabilen turizm türleri olarak tanımlanmaktadır (Smith ve Eadington, 1992: 32).

Alternatif turizm türleri incelendiğinde, yörelerin sahip oldukları özelliklerinin dikkate alınarak farklı turistik ürünlerin geliştirildiği görülmektedir. Türkiye söz konusu alternatif turistik ürünlerin arzı açısından, özellikle sahip olduğu kültürel ve coğrafik avantajları ile Akdeniz çanağındaki birçok ülkelye rekabet edebilirlik konusunda daha güçlü bir konumda yer almaktadır. Türkiye’de uygulanabilen alternatif turizm türlerini (kultur.gov.tr, 2015);

- Kırsal Turizm,
- Golf Turizmi,
- Akarsu Turizmi,
- Av Turizmi,
- Dağcılık,
- Golf Turizmi,
- Hava Sporları,
- İnanç Turizmi,
- İpek Yolu,
- Kış Sporları Turizmi,
- Kongre Turizmi,
- Kuş Gözlemciliği,
- Mağara Turizmi,
- Sağlık ve Termal Turizm,
- Su Altı Dalış,
- Yat Turizmi,
- Yayla Turizmi olarak sıralamak mümkündür.

Kırsal Turizm

Turistik talepler incelendiğinde, bireylerin kalabalık, doğal güzellikleriyle oynanmış ve pahalı bölgelerdeki tatillerden kaçarak, kentlerden uzaklarda, kırsal alanlarda dinlenme eğilimleri göze çarpmaktadır. Bu eğilimin artarak gelişmesi, beraberinde kırsal yaşamayı tanımayı, farklı kültürlerde sürdürülen yaşantıyı yerinde görmeyi ve yöresel aktivitelere katılım isteğini de getirmektedir (Soykan, 2000; Uğur, 2011).

Kırsal turizm olgusu, sürdürülebilir turizm politikalarının, yoğun talep gören, baş aktörleri arasında yer almaktadır. Uluslararası literatürde, tarım ve çiftlik turizmleri ile birlikte ifade edilen kırsal turizm, bünyesinde farklı yaklaşımları ve tanımlamaları barındırmaktadır. Bunun en önemli nedeni kırsal turizm bakış açısı ve kırsal turizm faaliyetlerinin geniş bir çerçeveye içerisinde seyredebilmesidir (Leader European Observatory, 1997).

European Commission (2003) kırsal turizmi, turistlerin, tatil faaliyetlerini kırsal bölgede geçirerek, o bölgenin mirasını görüp yaşayarak ve kırsal bölgelerde hayatlarını sürdüren birey ve toplulukların yaşam biçimlerini keşfederek geçirdiği seyahatler olarak tanımlamaktadır.

Alexander ve McKenna (1998) ise kırsal turizmi, kırsal alanların kalkınmasında ve bölgesel gelişmişlik düzeyinde geride kalınmaması adına kullanılabilir, yoğun gelir getirici özelliği olan ve kültürlerarası paylaşımı, etkileşimi ve değişimi geliştiren önemli bir alternatif turizm türü olarak nitelendirmektedir.

Kırsal turizm ile ilgili yapılan bir diğer araştırmada, kırsal turizm;

- Doğaya yönelik gezileri içeren doğa tatillerini,
- Dağlık, ormanlık ve toprak alanlarda yapılan trekking, bisiklet ve rafting gibi faaliyetlerle oluşan spor tatillerini,
- Avcılık, balıkçılık ve çiftlik faaliyetlerini,
- Yayla ve tarım yaşamını incelemeyi,
- Yeşil turizm aktivitelerini,
- Tarihi ve etnik gezileri kapsayan önemli bir alternatif turizm türü olarak ifade edilmektedir (Özdemir, 2012).

Kırsal turizm ile ilgili olarak geliştirilen bazı tanımlama ve yaklaşımlarda, kırsal turizmin, bölgeye ait coğrafik ve demografik özellikleri ön plana çıkarılırken, bazı araştırmalarda ise kırsal bölgeye ait tarihi dokular ile geleneksel ve kültürel yaşam biçimlerine dikkat çekilmektedir (Kurt, 2009).

Günümüzde oldukça önem kazanan kırsal turizm, Perales'e (2002) göre, aslında yeni bir yaklaşım değildir. On dokuzuncu yüzyılda hızlıca artan sanayileşme ve iş yaşantısı, beraberinde kalabalık kent hayatları ile birlikte stres ve yorgunluğu da getirmiştir. İşte bu duruma doğal bir tepki olarak bireylerin söz konusu yaşam biçiminden kaçması olarak nitelendirilmektedir.

Halbway ve Taylor (2006) da benzer bir şekilde kırsal turizm yaklaşımını 19. yüzyıla dayandırmaktadır. Özellikle İngiltere'de doğaya dönüş faaliyetlerinin sıklıkla görülmesiyle birlikte Avrupa'nın kentleşmiş ve sanayileşmiş ülkelerinde de yaşamaya başlanmıştır. Söz konusu gelişmiş ülkelerde ve kentlerde, bireylerin gelir durumlarının artış göstermesi, yaşamlarının belirli sınırlar içerisinde sıkışık kalması, aşırı gürültüye maruz kalan ve kirlilikle yaşanması ile birlikte yoğun stres ortamı doğaya kaçışın ana etkenleri olarak görülmektedir.

Sanayi devriminden sonra, özellikle üretim yerlerinde yoğun olarak çalışan kesimin, kafalarını dinlendirmek ve yoğun iş temposundan belirli bir süre uzaklaşabilmek amacıyla köy evlerinde zaman geçirmeye yönelmeleri ile kırsal turizm faaliyetlerinin başladığı ifade edilmektedir (Perales, 2002).

Kırsal alanlara ilk seyahatleri takip eden süreçte, Avrupa'da bazı demiryolu firmalarının söz konusu seyahat biçimlerinin gelişimine destek olmak amacıyla bu alanlara yönelik yeni yatırımlar yaptığı görülmektedir. Bu yatırımlar ile hem kırsal alanlarda yaşayanların kentlere çeşitli zamanlarda gidebilmesi sağlanacak hem de kentlerde ikamet eden vatandaşların kırsal alanlara rahatça erişimi kolaylaşmaya başlamıştır (OECD, 1994). Kırsal turizm faaliyetleri gerek ulusal gerekse de uluslararası literatürde farklı şekillerde ifade edilmektedir.

Turistlerin sürekli yaşadıkları yaşam alanlarından uzak mesafelerdeki bir ülkenin kırsal bölgesinin ziyareti ile çok yakın bir mesafedeki kırsal bir yerleşime yapılan öğle yemeği ziyareti de kırsal turizm faaliyeti olabilmektedir. Bununla birlikte bu faaliyetler çok değişken amaçlar için de gerçekleştirilebilmektedir. Merak, dinlenme veya kaçış bu amaçlar arasında yer almaktadır (Swarbrooke, 1997).

Soykan'a (2006) göre, köylerin ziyareti, tarımsal alanların ve yaşamların keşfedilmesi, çiftlik hayatlarının tanınmaya çalışılarak uygulamalara katılımın sağlanması ve doğaya daha az zarar vermeye çalışılarak yapılan turizm aktivitelerinin tamamı kırsal turizm olarak açıklanmaktadır.

Temel olarak ekoturizm, tarım turizmi, yayla turizmi, kampçılık ve dağcılık faaliyetleri üzerine yayılış gösteren kırsal turizm, OECD raporlarına göre, yürüyüş faaliyetleri, kuş gözlemciliği, çim kayağı, festivaller, nehir ve göl balıkçılığı gibi yan faaliyetleri de içermektedir (OECD, 1994).

Kırsal Turizm Türleri ve Datça'da Uygulanabilirliği

Ekoturizm

Ekolojik turizm olarak da adlandırılan ekoturizm, yapısal olarak bozulmamış ve doğallığını koruyabilmiş yerlere yapılan seyahatler olarak ifade edilmektedir (Bulut, 1993). Asıl amacı doğayı tanıma, anlama, doğadan keyif alma, doğal ve kültürel değerleri koruyarak sosyal ve ekonomik kazanımlar sağlama olan ekoturizm, günümüzde yükselen bir talep eğilimine sahip olarak dikkat çekmektedir (Erdoğan, 2003).

Resim 1. Palamut Bükü

İlk defa 1992 Rio Çevre Konferansı'nda gündeme alınan sürdürülebilirlik ve çevre ilişkisinin, turizme uyarlanma şekli olarak kabul gören ekoturizm, çevrenin korunup, gözeterek aynı zamanda çevreden belirli bir denge çerçevesinde yararlanılmasını ve yerli halkların kültürlerinin yaşatılmasını ifade etmektedir (ekoturizmdernegi.org).

Resim 2. Ova Bükü

Datça ilçesinin köyleri ekoturizm açısından oldukça şanslı ve elverişli bir konumdadır. Mesudiye Köyü'ne bağlı Palamut Bükü, Hayıt Bükü ve Ova Bükü yerleşim alanları doğal birer turizm arzı kaynağı ortaya koymaktadırlar. Söz konusu yörelerde, yöreye ait doğal yaşantıların keşfedilmesi, doğal ürünlerin üretimi ve bu ürünlerle beslenmesi mümkündür. Bununla birlikte ziyaretçiler bilinen temel turizm aktiviteleri olan deniz kum güneş üçlüsünden de faydalanabilmektedir (Kaynak Kişi 1, 8, 10).

Tarımsal Turizm

Agro turizm olarak da bilinen tarım turizmi, genellikle tarımsal üretim faaliyetlerinin yoğun olarak görüldüğü yerlerde uygulanan bir turizm türüdür. Tarımsal üretim ile bir-

likte doğal güzelliklerden de faydalandığı görülmektedir. Yoğun şehir hayatından kaçmak isteyen ve yavaş, dingin bir zaman diliminde tatillerini geçirmeyi planlayanların katıldığı bir turizm çeşidi olarak bilinmektedir (Uçar, 2010).

Resim 3. Tohum Atölyesi

Tarımsal alanlarda gerçekleştirilen festivaller, sergiler, el sanatları faaliyetleri, eğitsel geziler, kültürel olaylar, tarım turizmi olarak kabul edilebildiği gibi turistlerin bizzat tarımsal üretim faaliyetlerine katılım gösterdiği aktiviteler de yine tarım turizmi uygulamaları arasında yer almaktadır (Çıkm vd., 2009).

Resim 4. Yağhane Pansiyon

Datça ilçesi, tarımsal turizmi açısından incelendiğinde, ziyaretçilerin özellikle tarımsal üretim faaliyetlerine katılarak konaklamalarını gerçekleştirdikleri bir turizm faaliyeti görülmemektedir. Ancak Eski Datça yerleşiminde faaliyet gösteren Yağhane Pansiyon'da "Ta-Tu-Ta" projesi çerçevesinde birtakım aktiviteler görülmektedir. Ziyaretçiler tohum atölyelerinde çalışması, permakültür projesi ile doğal hayatın yeniden canlandırılmasına yönelik eğitim çalışmaları ve buğday derneği ile birlikte hareket edilmesi dikkat çekmektedir (Kaynak Kişi, 2, 3, 15, 16, 21).

Kamp ve Karavan Turizmi

Doğal hayatın bütün güzelliklerinden faydalanılarak vakit geçirmek isteyenlerin tercih ettiği bir turizm türüdür. İstenilen yerde durulup konaklanabilmesi, istenilen zamanlarda hareket edilebilmesi ve otel tarzı tatil konseptlerine uyma zorunluluğundan kaçılabilmesi nedeniyle uygulanan ve bir alternatif turizm çeşidi olarak ifade edilmektedir. Günümüzde kentlerin, şehirlerin ve yaşam alanlarının binalarla kaplanması ve doğal hayatların temel turizm faaliyetleri için

kısmen de olsa zarara uğraması dikkate alındığında çevrenin korunarak, varlıkların geleceğe taşınabilmesi adına oldukça önemli bir turizm faaliyeti olarak dikkat çekmektedir (Yalçın, 2007).

Resim 5. Aktur Kamping Alanı

Datça'nın kamp ve karavan turizmi konusundaki potansiyeli incelendiğinde üç önemli merkez dikkat çekmektedir. Datça merkezde yer alan "Ilıca Kamp", Datça'ya gelmeden yol üzerinde yer alan "Kurucabük Kamp Alanı" ve "Aktur Kamp Alanı" gerek kamp alanı olarak gerekse de çadır kiralama anlamında ziyaretçilere imkanlar sunmaktadır.

Aktur Kamping alanında ziyaretçilere, çadır ve karavan temin edildiği gibi, böyle bir tatilde gereksinim duyulabilecek elektrik, su, buzdolabı ve çamaşır makinesi de verilmektedir. 140 çadır ve karavan kapasitesi ile oldukça kalabalık olabilen Aktur Kamping doğal güzellik açısından da misafirleri doyuma ulaştırabilecek bir konumda yer almaktadır (Kaynak Kişi, 5, 9, 13, 18).

Resim 6. Aktur Kamping Alanı

Datça merkezde yer alan Ilıca Kamping Tesisi de oldukça güzel bir konumda yer almaktadır. Merkezde ve denize sıfır konumda yer alan tesis hem çadır hem de karavan hizmeti sunmakta olup, yeşil ve çim alanı ile kamp turizmine katkıda bulunmaktadır.

Av Turizmi

Turistik bölgelerdeki av kaynaklarının, gelen misafirler tarafından değerlendirilmesine yönelik geliştirilen turizm faaliyetleri olarak ifade edilmektedir (D.P.T, 2001). Turizm

türleri ile ilgili yapılan bir diğer çalışmada av turizmi, yaban hayatı ve av kaynaklarının, belirli yönetmeliklerle denetlenerek, yerli ve yabancı avcılarının kullanımına açılması ve bir yandan da turizm faaliyetlerinin eş zamanlı yürütülmesi olarak açıklanmaktadır (Şafak, 2003).

Av turizmi kara avcılığı ve deniz avcılığı olarak iki farklı grup içerisinde incelenmektedir. Kara avcılığı karada yaşayan yaban kaynakları çerçevesinde uygulanırken, deniz avcılığı deniz, göl ve akarsularda yaşayan yaban canlılığı üzerindeki uygulamalar olarak ifade edilmektedir (Ege, 1996).

Datça ilçesinin av turizmi potansiyeli açısından aslında oldukça zengin olduğunu belirtmek mümkündür. Bunun nedeni ise Datça ilçesinin gerek kara avcılığı açısından gerekse de deniz avcılığı açısından oldukça cazip olduğu bilinmektedir. Kara avcılığı bağlamında, yaban domuzlarının ve çeşitli kuş türlerinin deniz avcılığı bağlamında da bir yarımda olan Datça'nın üç tarafında balık türlerinin avlandığı görülmektedir (Kaynak Kişi, 4, 11, 12, 20).

Resim 7. Datça, Hızırşah Mevkii Av Alanı

Festival Turizmi

Festival olgusu, kalkınma anlamında geride kalmış birçok bölge için önemli bir araçtır. Festival faaliyetleri, yapıldıkları yöreye yerli ve yabancı ziyaretçi çeken, bölgelere sıcak para girişi sağlayan, yörenin varlığını kamuoyuna hatırlatan ve başta konaklama işletmeleri olmak üzere birçok işyeri ve tesisin, belirli dönemlerde ekstra kazanç sağlamanın yanında katkıda bulunan önemli etkinlikler olarak dikkat çekmektedir (Chhabra, 2001).

Yöresel topluluklar veya yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen etkinliklerdir. Söz konusu yöreye ait, yöreye özdeşleşen ve özel varlıkların veya değerlerin ismiyle anılan ve yörenin gelişimine oldukça önemli katkıları olan faaliyetler olarak nitelendirilmektedir. Yörenin bilinirliğinin ve farkındalığının artırılması adına sürekli tekrar ettirilmesinde fayda görülmektedir. Günümüzde birçok bölgemizin kendine ait yöresiyle özdeşleşmiş festivalleri olduğu bilinmektedir (Taş, 2012).

Datça ilçesinin bilinen en önemli simgelerinden birisi de yörede payam adı da verilen badem ağaçları ve bu ağaçlardan elde edilen meyveleridir. İlçede her yıl düzenli olarak "Datça Altın Badem Sinema ve Kültür Festivali" düzenlenmektedir. Söz konusu festival Eylül ayında düzenlenmekte olup, sanat camiasından ünlülerin davet edildiği ve konserler ile halkın davet edildiği bir etkinliktir. Festivalin yapıldığı tarihlerde konaklama işletmelerinin yüksek kapasitelere ulaştığı ve yapılan haberlerle Datça'nın adının duyurulduğu görülmektedir (Kaynak Kişi, 6, 7, 14, 17, 19).

Resim 8. Datça Altın Badem Film Festivali Afışı

SONUÇ

Turizm sektörü, başta kırsal turizm olmak üzere, farklı bir çok turistik ürünün üretilmesi ve sunulması hususunda gelişmelere gereksinim duymaktadır. Türkiye'nin sahip olduğu coğrafik ve iklimsel avantajları düşünülürken söz konusu alternatif turizm türlerinin yaygınlaştırılması kaçınılmaz görülmektedir.

Muğla her ne kadar deniz-kum-güneş ekseninde turizm hizmet verse de bir diğer yandan tarımsal ve ekolojik altyapısı sayesinde farklı turizm türlerinin oluşumu açısından da güçlü bir konumdadır. Bu bağlamda özellikle ulusal literatürde konuyla ilgili birçok çalışmaya rastlamak mümkündür. Datça ilçesi için yapılan bu araştırma ilgili yöre açısından öncü niteliğinde bir araştırma olarak nitelendirilebilir. Konumu itibarıyla Datça ilçesi Muğla Merkezine oldukça uzak bir yöredir. Bu nedenle, gerek temel turizm faaliyetleri gerekse de alternatif turizm türlerinin gerçekleştirilebilmesi noktasında yeterince faydalanılamamıştır.

Çalışma sonucunda görülüyor ki Datça ilçesi kırsal alan itibarıyla yeterince gelişme gösterememektedir. Ancak buna rağmen özellikle son yıllarda yaz turizmindeki artışın da etkisiyle Datça ilçesinin bilinirliğinin arttığı görülmektedir. Bu artış beraberinde Datça ilçesinde kapasite aşımını ortaya çıkarmış ve farklı aylarda da turizm faaliyetlerinin gösterilmesi gerekliliğini doğurmuştur. Turizmin yeni yeni geliştiği ilçede, kaynakların gelecek nesillere de aktarımının sağlanabilmesi bir diğer ifadeyle yörede turizmin sürdürülebilir olması için ve yörenin turist taşıma kapasitesinin etkin kullanımı için başta kırsal turizm faaliyetleri olmak üzere farklı alternatif turizm türlerinin devreye sokulması gerekmektedir.

Datça ilçesinde kırsal turizm bağlamında uygulanan faaliyetler temel olarak ekolojik turizm, çadır turizmi, av turizmi ve trekkingin içinde bulunduğu spor turizmi şeklinde sıralanabilir. Kırsal turizme yönelik, ilçenin sahip olduğu potansiyeli ortaya çıkarmak adına SWOT analizi yapılarak, gerekli çözüm önerileri ve uygulamaları ile ilçenin ve Muğla ilinin söz konusu pazarda daha kuvvetli bir konuma gelmesi sağlanabilir.

Bununla birlikte başta yerel yönetimler olmak üzere, yöre halkı ve girişimci ile birlikte ortak bir takım girişimler ve etkinlikler düzenlenerek, hem yörede bulunan paydaşların hem de yöreye ziyarete gelecek potansiyel ziyaretçilerin konu ile ilgili bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca özellikle gelen misafirlerin klasik turizm uygulamaları dışında da başta kırsal turizm olmak üzere farklı turistik ürünleri tüketmeye yönlendirilmeleri gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- [1] Akşit, S. 2007. Doğal Ortam Duyarlılığı Açısından Sürdürülebilir Turizm, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Kayseri.
- [2] Bulut, E. 1999. Turizmin Türkiye Ekonomisindeki Yeri Ve Ekonomik Etkileri.
- [3] Chhabra, D. 2001. Heritage Tourism: An Analysis of Perceived Authenticity and Economic Impact of the Scottish Highland Games in North Caroline, (Doctorate Thesis: Umi.3030030). Department Of Forestry, North Caroline State University.
- [4] Çeken, H., Karadağ, L., Dalgın, T., 2007. Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.
- [5] Çeken, H., Uçar, M., Dalgın, T., 2012. Kırsal Turizmin Gelişimi Konusunda Yerel Halkın Algıları: Fethiye Yöresi Örneği, Turizm Araştırma Dergisi.
- [6] Çıkmın, A., Çeken, H., Uçar, M., 2009. Turizmin Tarım Sektörüne Etkisi, AgroTurizm ve Ekonomik Sonuçları. Tarım Ekonomisi Dergisi, ISSN: 1303-0183.
- [7] Ege, Z. 1996. Bir Rekreasyon Türü Olarak Av Turizmi ve Türkiye'de Av Turizminin Geliştirilmesi İle İlgili Bir Model Önerisi, DEÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İzmir.
- [8] Erdoğan, N. 2003. *Çevre ve Ekoturizm*, Erk Yayınları. Ankara
- [9] European Commission 2003. Fact Sheet. Rural Development in the European Union. Brussels.
- [10] Gündüz, F. 2004. Çevre ve Turizmin Sürdürülebilirliği, Şişli Belediyesi, Planlama.
- [11] Halloway, C. J., Taylor, N. 2006. The Business of Tourism Seventh Edition. England: Prentice Hall.
- [12] Kaypak, Ş. 2010. Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği, Alanya İşletme Fakültesi Dergisi.
- [13] Kurt, İ. B. 2009. Beypazarı İlçesinde Kırsal Turizm, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- [14] Lane, B. 1994. Sustainable rural tourism strategies: a tool for development and conservation, Journal of Sustainable Tourism.
- [15] Leader European Observatory, 1997. Marketing Quality Rural Tourism, The Experience of Leader.
- [16] OECD, 1994. Tourism Strategies And Rural Development, Organisation For Economic Operation and Development, Paris.
- [17] Oktayer, N., Susam, N., Çak, M. 2007. Türkiye'de Turizm Ekonomisi, İTO, İstanbul.
- [18] Perales, R.M.Y. 2002. Rural Tourism In Spain, Annals of Tourism Research.
- [19] Sarkım, M. 2008. Değişen Seyahat Eğilimleri Kapsamında Sürdürülebilir Turizm Anlayışının Turizm Politikaları Üzerine Etkileri, II. Ulusal İktisat Kongresi. DEÜ. İzmir.
- [20] Selimoğlu, Ö. 2004. Dünyada ve Türkiye'de Ekoturizm, İstanbul Ticaret Odası, Etüt ve Araştırma Şubesi.
- [21] Smith, V.L., Eadington, W.R. 1992. Tourism Alternatives: Potentials and Problems in the Development of Tourism. Chichester. Wiley.
- [22] Soykan, F. 2000. Kırsal Turizm ve Avrupa'da Kazanılan Deneyim. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. Ankara.
- [23] Soykan, F. 2006. Avrupa'da Kırsal Turizme Bakış Kazanılan Deneyim, II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi.
- [24] Swarbrooke, J. 1997. Sustainable Tourism And The

Development And Regeneration of Rural Regions in Europe: A Marketing Approach, MED Campus, Seminar in Urban, Rural Cultural Tourism September 25-30 1995, Boğaziçi University Printing Office. İstanbul.

[25] Swarbrooke, J. 1999. Sustainable Tourism Management, CABI Publishing, CAB International, New York.

[26] Şafak, İ. 2003. Türkiye'de Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak İşletmelerine Etkileri. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.

[27] Uçar, M. 2010. Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi ve Fethiye Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.

<http://www.ekoturizmdernegi.org>. E.T.: 01.08.2015

<http://www.kultur.gov.tr> E.T.: 01.08.2015

KAYNAK KİŞİ LİSTESİ

1. Erdi ARSLAN, Mesudiye
2. İlke Temeltaş ÖNELGE, Eski Dağca
3. Müge TOPALOĞLU, Dağca Merkez
4. Orkun DUMAN, Yaka Köyü
5. Sezen CEYLAN, Emecik Köyü
6. Özgür KARGIN, Palamutbükü
7. Evren UZUN, Palamutbükü
8. Mehmet PARIN, Emecik Köyü
9. Serkan TOKSOY, Reşadiye Köyü
10. Emrah ARSLAN, Mesudiye Köyü
11. Gurur BATIRLIOĞLU, Hızırşah Köyü
12. Fevzi BAŞKAN, Hızırşah Köyü
13. Erdin YARIMAĞA, Yazı Köyü
14. Gülizar YARIMAĞA, Yazı Köyü
15. Gürkan ÜRÜK, Dağca Merkez
16. Ahmet ÇEVİK, Eski Dağca
17. Cenk AKBAŞ, Yazı Köyü
18. Nazmi KARGIN, Yazı Köyü
19. Mert YALÇIN, Yazı Köyü
20. Egemen AYAYDIN, Yazı Köyü
21. Mahmut ÖZDENİZ, Eski Dağca